

Mendelova univerzita v Brně
Agronomická fakulta
Ústav agrosystémů a bioklimatologie

**Analýza trhu a dostupnost biopotravin v regionu
Žďár nad Sázavou – Kraj Vysočina**
Bakalářská práce

Vedoucí práce:
Ing. Tamara Dryšlová, Ph.D,

Vypracoval:
Matouš Kopečný

Brno 2017

Prohlašuji, že jsem práci „Analýza trhu a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou – Kraj Vysočina“ vypracoval samostatně a veškeré použité prameny a informace uvádím v seznamu použité literatury. Souhlasím, aby moje práce byla zveřejněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a v souladu s platnou Směrnicí o zveřejňování vysokoškolských závěrečných prací.

Jsem si vědom, že se na moji práci vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., autorský zákon, a že Mendelova univerzita v Brně má právo na uzavření licenční smlouvy a užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona.

Dále se zavazuji, že před sepsáním licenční smlouvy o využití díla jinou osobou (subjektem) si vyžádám písemné stanovisko univerzity, že předmětná licenční smlouva není v rozporu s oprávněnými zájmy univerzity, a zavazuji se uhradit případný příspěvek na úhradu nákladů spojených se vznikem díla, a to až do jejich skutečné výše

V Brně dne 26. 4. 2017

Matouš Kopečný

ABSTRAKT

Název bakalářské práce: Analýza trhu a dostupnost biopotravin v regionu

Žďár nad Sázavou – Kraj Vysočina

Abstrakt: Bakalářská práce je zaměřena na výzkum trhu s biopotravinami v regionu Žďár nad Sázavou. V teoretické části jsou shrnuty základní charakteristiky a principy ekologického zemědělství a specifika produkce biopotravin. V praktické části bylo provedeno zjištění cen biopotravin a jejich porovnání spolu s diskusí s vedoucími pracovníky vybraných prodejen. Z výsledků vyplývá, že prodejní místa biopotravin jsou v regionu zastoupena pouze známými řetězci maloobchodů a specializovaných prodejen. Tyto prodejny nabízejí převážně trvanlivé a sušené biopotraviny za ceny výrazně vyšší než potraviny běžné. Obyvatelé regionu sice poptávají čerstvé potraviny jako ovoce, zeleninu, maso a mléko z kvalitní české produkce, nejsou však ochotni připlatit si za biokvalitu.

Klíčová slova: ekologické zemědělství, biopotraviny, porovnání cen, bio producenti

ABSTRACT

The title of thesis:

The Market Research and availability of organic food in Žďár nad Sázavou region – Kraj Vysočina

Abstract:

The thesis concentrates on the market research of organic food in Žďár nad Sázavou region. The theoretical part includes a basic characteristic and principles of organic farming and specifics of organic food production. The practical part contains comparison of organic food prices and discussion with several grocery store managers. The research results say there are two well-known chain of retailers and two specialized stores which represented the market of organic food in the region. They offer mainly durable and dried organic food for higher prices than conventional foods. Local people are used to demanding fresh food like fruits, vegetables, meals or milk from quality Czech producers, however they are not willing to pay for bio quality.

Key words: organic farming, organic food, price comparison, bio producers

OBSAH

OBSAH	5
1 ÚVOD	6
2 CÍL PRÁCE.....	7
3 LITERÁRNÍ PŘEHLED.....	8
3.1 Základní charakteristika a principy ekologického zemědělství	8
3.1.1 Cíle ekologické produkce a zpracování.....	8
3.1.2 Legislativa	9
3.1.3 Rozdíly mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím.....	9
3.1.4 Obecné zásady pro pěstování rostlin v ekologickém zemědělství	10
3.1.5 Obecné zásady pro ekologický chov hospodářských zvířat	11
3.1.6 Stav ekologického zemědělství v ČR.....	12
3.2 Základní charakteristika biopotravin	12
3.2.1 Výroba biopotravin.....	13
3.2.2 Kvalita a kontrola biopotravin	14
3.2.2.1 Kvalita biopotravin	14
3.2.2.2 Systém inspekce Evropské unie.....	15
3.2.2.3 Kontrolní systém v České republice	15
3.2.3 Zahájení ekologické produkce	16
3.2.4 Certifikace	17
3.2.5 Označování bioproduktů	17
3.2.5.1 Označování bioproduktů.....	17
3.2.5.2 Označování biopotravin	18
3.2.5.3 Evropské BIO logo	18
3.2.6 Kategorie produkovaných biopotravin.....	18
3.2.7 Trh s bioprodukty.....	19
3.2.7.1 Poptávka	20
3.2.7.2 Nabídka	20
3.2.7.3 Cena.....	21
3.2.7.4 Mezinárodní srovnání.....	21
4 MATERIÁL A METODY	23
4.1 Zpracovaný stav ekologického zemědělství a výroby biopotravin v Kraji Vysočina	23
4.1.1 Stav ekologického zemědělství a výroby biopotravin v Kraji Vysočina	23
4.2 Zpracovaný nabízený sortiment a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou	23
4.2.1 Nabízený sortiment a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou.....	23
5 VÝSLEDKY A DISKUSE.....	24
5.1 Ekologicky hospodařící podnikatelé v kraji Vysočina.....	24
5.2 Výrobci biopotravin v kraji Vysočina.....	25
5.2.1 Vybraní výrobci biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou	26
5.3 Porovnání cen biopotravin dle obchodních sítí.....	28
5.3.1 Ceny biopotravin ve vybraných specializovaných prodejnách.....	28
5.3.2 Ceny biopotravin v maloobchodních řetězcích	31
5.3.3 Srovnání cen jednotlivých biopotravin	33
5.4 Diskuse.....	36
6 ZÁVĚR.....	37
7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	38
8 SEZNAM OBRÁZKŮ	40

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá aktuálním tématem nabídky biopotravin na vybraném trhu. Biopotraviny jsou podle četných studií na velkém vzestupu. V českých bioprodejnách je v poslední době o zdravé potraviny větší zájem, mezi nejprodávanější položky patří pečivo, mléčné výrobky, ovoce a zelenina. Hlavním důvodem nákupu biopotravin je zájem o vlastní zdraví. Na celkové spotřebě potravin se přesto bioprodukty podílejí stále jen zhruba jednou desetinou procenta. Nakupující se často rozhodují podle ceny. Hlavním prodejním místem ekologicky produkováných potravin jsou v České republice řetězce supermarketů a hypermarketů. Stejně jako jiné státy EU i my podléháme nařízením Evropské unie a musíme splnit běžné standardy v postupech pěstování biopotravin a chovu zvířat, jejichž maso a výrobky z takového masa jsou označeny jako "bio" nebo "EUBio". Produkce biopotravin ovlivňuje naše životní prostředí ve velké míře, protože ekologické farmy spotřebují méně energie a produkují méně odpadu než tradiční farmy. Ekologické metody produkce jsou šetrnější k životnímu prostředí, a to zejména proto, že nepřipouštějí uvolňování syntetických pesticidů do půdy a vody. Cílem bakalářské práce bylo formou literární rešerše charakterizovat hlavní principy ekologického zemědělství a hlavní zásady výroby biopotravin a uvést hlavní kategorie vyráběných biopotravin v ČR a situaci na trhu s biopotravinami. V praktické části potom zpracovat aktuální přehled o producentech v Kraji Vysočina, s detailním zaměřením na region Žďár nad Sázavou. Zde také porovnat ceny vybraných biopotravin a potravin z konvenčního zemědělství.

2 CÍL PRÁCE

Pro bakalářskou práci na téma „Analýza trhu a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou - Kraj Vysočina" byly stanoveny tyto cíle:

1. Prostudovat vědeckou a odbornou literaturu a charakterizovat principy ekologického zemědělství a specifika výroby biopotravin.
2. Uvést hlavní kategorie vyráběných biopotravin v ČR a situaci s trhem a spotřebou biopotravin.
3. Na základě veřejně dostupných údajů MZe ČR zpracovat aktuální přehled o producentech biopotravin v Kraji Vysočina se zaměřením na region Žďár nad Sázavou.
4. Zmapovat sortiment a dostupnost nabízených biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou a u vybraných biopotravin provést cenové porovnání s konvenčními výrobky.

3 LITERÁRNÍ PŘEHLED

3.1 Základní charakteristika a principy ekologického zemědělství

Ekologické zemědělství je dle MZe (2017)_A moderní formou obhospodařování půdy bez používání chemických vstupů s nepříznivými dopady na životní prostředí, zdraví lidí a zdraví hospodářských zvířat.

Tento zemědělský produkční systém, který umožňuje produkovat vysoce kvalitní potraviny, je nedílnou součástí agrární politiky ČR.

Kromě produkce biopotravin přispívá ekologické zemědělství k lepším životním podmínkám chovaných zvířat, životního prostředí a ke zvýšení biodiverzity.

3.1.1 Cíle ekologické produkce a zpracování

Od začátku minulého století ve světě vznikala řada nekonvenčních směrů zemědělství (biologické, biologicko-dynamické, organické, přírodě blízké aj.).

V roce 1973 vznikla sloučením šesti alternativních směrů zemědělství Mezinárodní federace hnutí organického zemědělství IFOAM (International Federation of Organic Agriculturae Movement), která sdružuje přes 500 organizací z více než 80 zemí světa.

Harmonizace produkční funkce zemědělství s péčí o krajinu, přírodní zdroje a podpora trvale udržitelné společnosti jsou sjednocujícím prvkem všech zúčastněných subjektů.

Základní cíle ekologické produkce a zpracování jsou nejvyšší světovou organizací ekologického zemědělství IFOAM definovány následovně.

- Produkovat vysokojakostní potraviny v dostatečném množství.
- Konstruktivním a život obohacujícím způsobem přitom postupovat v součinnosti s přírodními systémy a cykly.
- Brát ohled na širší ekologické a sociální dopady organické výroby a zpracovatelských systémů.
- V rámci systému hospodaření podporovat a rozvíjet biologické cykly, zahrnující mikroorganismy, půdní flóru a faunu, rostliny a živočichy.
- Rozvíjet hodnotné a udržitelné vodní ekosystémy.
- Zvyšovat a udržovat dlouhodobou úrodnost půdy.
- Zachovávat genetickou rozmanitost produkčního systému a jeho okolí, včetně ochrany stanovišť zvěře a rostlin.

- Podporovat zdravý způsob využívání a náležitou péči o vodu, vodní zdroje a veškerý život v ní.
- V maximální možné míře využívat obnovitelné zdroje v místě organizovaných produkčních systémech.
- Vytvářet harmonickou rovnováhu mezi chovem hospodářských zvířat a rostlinnou výrobou.
- Zajistit vhodné životní podmínky všem hospodářským zvířatům s ohledem na základní aspekty jejich vrozeného chování.
- Minimalizovat znečišťování prostředí.
- Postupovat směrem ke kompletnímu produkčnímu, zpracovatelskému a distribučnímu řetězci, který bude ekologicky zodpovědný i sociálně spravedlivý.

3.1.2 Legislativa

Uvedené cíle jsou zpracovány v základní směrnici IFOAM BASIC STANDARTS, která má oficiální název „Základní normy pro organické zemědělství a zpracování a předpisy pro kávu, kakao a čaj, hodnocení vstupů“. Vzhledem k celosvětové platnosti mají IFOAM BASIC STANDARTS charakter obecných a minimálních norem a jsou výchozím rámcem pro národní, regionální či svazové směrnice, které jsou konkrétnější a podrobnější podle specifických podmínek.

Pro členské státy Evropské unie je v souladu s pokyny IFOAM vypracováno Nařízení rady (ES) č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů a o zrušení nařízení (EHS) č. 2092/91 a nařízení Komise (ES) č. 889/2008.

V České republice se systém ekologického zemědělství opírá o Zákon č. 242/2000 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 320/2002 Sb. a zákonem č. 553/2005 Sb., které plně akceptují pokyny FOAM i výše uvedených nařízení Evropské unie.

3.1.3 Rozdíly mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím

Neustále stoupající vstupy všech druhů energie a materiálů do otevřených systémů konvenčního zemědělství jsou výhledově již neudržitelné. Čerpají z omezených,

neobnovitelných přírodních zdrojů. V ekologickém zemědělství je příroda chápána jako jednotný celek se svou vlastní vnitřní hodnotou a cílem každého z nás by měla být podpora provozu takového zemědělství, šetrného k životnímu prostředí, které dbá na to, aby se kulturní krajina stala harmonickou součástí přírody (Petr a Dlouhý, 1992).

Tab. 1 *Rozdíly mezi konvenčním a ekologickým zemědělstvím*

KONVENČNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ	EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ
1. upřednostňování kvantity	1. upřednostňování kvality
2. silně specializovaný provoz	2. všestranný provoz
3. ekonomická rentabilita se klade před požadavek biologické ekologické rovnováhy	3. ekologická a biologická rovnováha se klade nad ekonomické požadavky
4. jednostranný osevní postup, používání anorganických, lehce rozpustných hnojiv	4. používání převážně organických statkových hnojiv

Zdroj: Vlastní zpracování dle Petra a Dlouhého (1992)

3.1.4 Obecné zásady pro pěstování rostlin v ekologickém zemědělství

Pěstování rostlin v ekologickém zemědělství by se dle Šarapatky a Urbana (2006) mělo řídit těmito zásadami:

- základem je pestrý osevní postup se zastoupením jetelovin nebo luskovin, který stejně jako pěstitelské technologie musí bránit erozi půdy,
- struktura plodin musí umožnit střídání plodin s malou konkurenční schopností vůči plevelům s plodinami s větší schopností konkurence,
- druhová pestrost pěstovaných plodin musí skýtat dostatečné možnosti pro přežívání prospěšných organismů (predátoři škůdců apod.), monokultury jsou zakázány,
- vegetační kryt má být dlouhodobý, pokud možno i přes zimu,
- plevele se regulují agrotechnickými metodami (cílem je potlačení plevelů pod hladinu ekonomické škodlivosti, nikoliv jejich vyhubení), používání herbicidů je zakázáno,
- ochrana rostlin proti chorobám je založena na podpoře samoregulační funkce agroekosystému, biologických a biotechnických metodách, používání syntetických přípravků na ochranu rostlin je zakázáno,

- výživa rostlin a hnojení je založena na vyváženém osevním postupu a využívání statkových hnojiv, používání minerálních hnojiv je zakázáno,
- ekologicky stabilizující prvky (břehové porosty, remízky, meze apod.) musí být zachovány a musí být o ně řádně pečováno.

3.1.5 Obecné zásady pro ekologický chov hospodářských zvířat

Šarapatka a Urban (2006) dále stanovili tyto obecné zásady ekologického chovu hospodářských zvířat:

- základním požadavkem je vytvoření co nejpřirozenějších životních podmínek pro chovaná zvířata
- ustájení musí odpovídat fyziologickým a etologickým potřebám zvířat, jsou zakázány klecové chovy, ustájení na rostech a trvalé vazné ustájení bez přístupu výběhu na pastvu,
- chovaná zvířata musí mít dostatek prostoru pro odpočinek a ležení, lože musí být vystlané přírodními materiály,
- chovaná zvířata musí mít dostatek volného pohybu včetně pastvy a musí být přiměřeně chráněna proti extrémům počasí,
- krmivo musí odpovídat fyziologickým požadavkům jednotlivých druhů a kategorií zvířat a jejich užitkovosti
- syntetické zchutňovače krmiv, stimulanty růstu, konzervační látky a močovina jsou zakázány,
- prevence je principem péče o zdraví zvířat (absence nemocí, schopnost odolávat infekcím parazitům, parazitům, metabolickým potížím, schopnost rychlého zahojení zranění),
- v případě onemocnění je cílem léčby vyhledání a odstranění příčin, které způsobily snížení přirozené imunity organismu, homeopatické a naturopatické způsoby léčby mají přednost před konvenčním způsobem léčby,
- rutinní aplikace léčiv, hormonů, stimulantů, retardantů a přenos embryí jsou zakázány,
- chov organismů vzniklých na základě genových manipulací nebo používání produktů z nich odvozených jsou zakázané.

3.1.6 Stav ekologického zemědělství v ČR

Jak uvádí MZe (2015) v Ročence ekologického zemědělství, celková výměra ekologicky obhospodařovaných ploch k 31. 12. 2015 činila téměř 495 tis. ha, což představuje podíl 11,7% z celkové výměry zemědělské půdy v ČR. Za 10 let vzrostla výměra téměř dvojnásobně z původních 255 tis. ha v roce 2005. Ke konci roku 2015 hospodařilo ekologickým způsobem celkem 4 115 ekofarem (téměř 9% zemědělských podniků v ČR). Za 10 let stoupl počet farem téměř 5 krát (z 829 v 2005).

Tyto informace jsou přehledně uvedeny v Tab. 2.

Tab. 2 Srovnání základních statistických ukazatelů EZ

Rok	Počet farem hospodařících v EZ	Celková výměra půdy v EZ (ha)	Podíl z celkové výměry ZPF (%)	Meziroční změna počtu farem v EZ (%)	Meziroční změna celkové výměry půdy v EZ (%)
2005	829	254 982	5,98	-0,80	-3,20
2006	963	281 535	6,61	16,20	10,40
2007	1 318	312 890	7,35	36,90	11,10
2008	1 946	341 632	8,04	47,60	9,20
2009	2 689	398 407	9,38	38,20	16,60
2010	3 517	448 202	10,55	30,80	12,50
2011	3 920	482 927	11,40	11,50	7,70
2012	3 923	488 483	11,56	0,10	1,20
2013	3 926	493 896	11,70	0,10	1,10
2014	3 885	493 971	11,72	-1,00	0,00
2015	4 115	494 661	11,74	5,90	0,10

Zdroj: Vlastní zpracování dle MZe (2015)

3.2 Základní charakteristika biopotravin

Bioprodukt

Je podle zákona o ekologickém zemědělství surovina rostlinného nebo živočišného původu, získaná v ekologickém zemědělství a určená na základě osvědčení k výrobě biopotravin a ekologických výrobků.

Je to například ovoce, zelenina, luskoviny, olejniny, obiloviny, aromatické a přádné rostliny, ale také vejce, syrové mléko či chovná zvířata.

Biopotravina

Je potravina vyrobená za podmínek uvedených v zákoně o ekologickém zemědělství a splňující požadavky na jakost a zdravotní nezávadnost stanovené zvláštními předpisy, na něž bylo vydáno osvědčení o biopotravině.

3.2.1 Výroba biopotravin

Většinu bioproduktů je třeba před přímou konzumací upravit, a proto je zpracováváme na biopotraviny. Při tomto procesu je nutné dbát na kvalitu bioproduktů, návaznost na jejich šetrný způsob produkce a dodržování podmínek a postupů dle legislativy.

Hlavní zásady ekologické úpravy produkce dle Moudrého (1997) jsou:

- využívání šetrných postupů, které nezmění přírodní charakter suroviny,
- vyloučení syntetických přídavných a pomocných látek,
- omezování odpadů – recyklace,
- minimalizace znečišťování životního prostředí,
- energetická úspornost.

Dle prováděcí vyhlášky k zákonu o ekologickém zemědělství MZe č. 16/2006 Sb. Jsou povoleny tyto zpracovatelské postupy:

- tepelné zpracování
- mechanické zpracování a lisování
- homogenizace
- chlazení a mrazení
- fermentace
- filtrace a číření aj.

Mezi zakázané operace, které nepatří k přirozeným postupům, řadíme například:

- uzení s použitím chemikálií
- zjemňování s použitím chemikálií
- ozařování a mikrovlnný ohřev
- bělení
- působení hormonů aj.

Výrobci biopotravin smí zpracovávat bioprodukty pouze takovými postupy, které vedou k zajištění ekologické integrity produktů. To znamená, že veškeré zpracování bioproduktů musí probíhat v provozech zcela a zřetelně prostorově nebo časově oddělených od provozů, kde se zpracovávají suroviny vyrobené konvenčními postupy (Moudrý a Prugar, 2001).

Skladování bioproduktů a biopotravin musí být odděleno od konvenčních potravin, musí být skladovány v prostorách a za podmínek, které umožňují jejich jednoznačnou identifikaci (Moudrý, 1997).

3.2.2 Kvalita a kontrola biopotravin

3.2.2.1 Kvalita biopotravin

Nikde ve světě není dosud kvalita biopotravin legislativně definována, kromě základního požadavku produkci a kontrolu dle zásad IFOAM. Musí ovšem splňovat limity příslušných jakostních a hygienických norem pro běžné potraviny.

Obecně lze říci, že u ekologicky vypěstovaných produktů lze s vysokou pravděpodobností očekávat vyšší nutriční a hygienickou kvalitu, lepší skladovatelnost a někdy také sensorickou hodnotu než u technologií konvenčních. Toto konstatování však nemusí platit vždy a za všech okolností.

Z řady výzkumných prací, které porovnávají kvalitu biologických a konvenčních produktů, uvádím některé rozdíly.

- **Technologická kvalita** – lepší skladovatelnost je u bioproduktů z toho důvodu, že obsahují méně vody vlivem omezení rychlého růstu dusíkatým hnojením.
- **Nutriční hodnota** – jedná se zejména o vyšší obsah vitaminů, enzymů, minerálních látek a vyváženější poměr mezi složkami tuků a bílkovin u bioproduktů
- **Hygienická hodnota** – je vyjádřena dle výskytu cizorodých látek v potravíně (zbytky dusičnanů, pesticidy, těžké kovy aj.) a u biopotravín je lepší z důvodu vyloučení používání dusíkatých hnojiv a chemických látek proti škůdcům a plevelům, chorobám.
- **Senzorická hodnota** – Bioprodukty jsou vzhledem k nižšímu obsahu vody tvrdší a tužší, vyznačují se výraznější, aromatictější a přírodní chutí a vůní.

3.2.2.2 Systém inspekce Evropské unie

Povinnost zavést systém inspekce provozovaný jedním nebo několika inspekčními orgány, včetně orgánu, který bude odpovědný za schvalování a kontrolu těchto institucí, ukládá členským státům nařízení rady č. 834/2007 EHS.

Inspekční instituce povinně zpracovávají podrobný popis inspekčních a preventivních opatření, která budou při kontrole provozovatelů aplikovat, a systém sankcí, který budou uplatňovat v případě nesrovnalostí. Dále odpovídají za objektivnost, odbornou úroveň, účinnost a důvěryhodnost kontroly.

Pravidla ekologického zemědělství a produkce biopotravín jsou zakotvena v naší i evropské legislativě. Od 1. 1. 2009 platí evropská legislativa, společná všem členským státům (Nařízení rady 834/2007, prováděcí nařízení Komise 889/2008), dále platí národní zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství. Dodržování těchto legislativních pravidel garantuje stát. Každý ekologický výrobce biopotravín a zemědělec musí být registrován na ministerstvu zemědělství a podléhá pravidelným kontrolám státem pověřených kontrolních institucí (MZe, 2010).

3.2.2.3 Kontrolní systém v České republice

Dozor nad dodržováním zákona o ekologickém zemědělství vykonává ministerstvo zemědělství u subjektů u něho přihlášených nebo registrovaných jako

ekologičtí podnikatelé. V České republice máme tyto instituce, oprávněné vykonávat kontrolu výše uvedených podnikatelů:

- 1.) Kontrola ekologického zemědělství, o.p.s.
- 2.) Biokont CZ
- 3.) ABCERT AG
- 4.) Bureau Veritas Czech Republic, spol. s.r.o.
- 5.) Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělství ÚKZÚZ

Tyto organizace vykonávají následující činnosti:

- nezávislou certifikaci a kontrolu producentů, zpracovatelů a obchodníků zařazených v systému ekologického zemědělství a jejich produktů,
- správu a ochranu grafického znaku BIO – Produkt ekologického zemědělství
- propagaci a osvětu ekologického zemědělství
- semináře a školení zaměřené na oblast ekologického zemědělství a ochrany přírody
- zastupování zájmů českého ekologického zemědělství aj.

(MZe, 2010_A)

3.2.3 Zahájení ekologické produkce

Fyzická nebo právnická osoba, která hodlá hospodařit podle zákona o ekologickém zemědělství, je povinna podat k Ministerstvu zemědělství žádost o registraci pro ekologické zemědělství. Žádost je možno podat pro:

- pěstování rostlin,
- chov hospodářských zvířat,
- pěstování rostlin i chov hospodářských zvířat,
- chov včel.

Podle zákona o ekologickém zemědělství musí každý, kdo hodlá zahájit výrobu biopotravin, oznámit tuto skutečnost Ministerstvu zemědělství.

Ekologičtí podnikatelé, kteří se kromě ekologického zemědělství zabývají také výrobou biopotravin, podávají jak žádost o registraci jako ekofarma, tak i ohlášení jako výrobci biopotravin (Moudrý a Prugar).

3.2.4 Certifikace

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., os právních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 320/2002 Sb. a zákonem č. 553/2005 Sb. je uznán jako plně kompatibilní s Nařízením rady EU č. 834/2007. Podle tohoto zákona je certifikace bioproduktů a biopotravin postačující pro jejich vývoz do členských zemí EU. Země, které nejsou členy EU, vyžadují dle Václavíka (2006) při dovozu bioproduktů a biopotravin, aby byl příslušný certifikační orgán akreditován podle akreditačních kritérií IFOAM a také, aby producenti dodržovali pravidla stanovená BASIC STANDARDS IFOAM.

IOAS (International Organic Accreditation Service) vykonává dohled nad certifikačním programem.

Při zjištění rozporu se zákonem je v kompetenci Ministerstva zemědělství ČR nařídit odstranění označení bioproduktu, zakázat označovat bioprodukty, pokutovat producenty, zpracovatele či prodejce nebo zrušit registraci ekologického podnikatele.

3.2.5 Označování bioprodukce

3.2.5.1 Označování bioproduktů

Bioprodukt, který slouží jako surovina k výrobě biopotravin, se označí jako ekologický tak, že se k jeho názvu vždy uvede slovo „bio“ a identifikační kód kontrolního orgánu a nevyklučuje-li to povaha bioproduktu, i grafický znak. Takto je možné označit pouze rostlinný nebo živočišný produkt, na který kontrolní orgán vydal osvědčení o původu bioproduktu (Moudrý a Prugar, 2001).

Obr. 1 Grafický znak bioproduktů a biopotravin (VYHLÁŠKA č.16/2006)

3.2.5.2 Označování biopotravin

Biopotravinu, při jejíž výrobě bylo použito více než 95% hmotnosti nebo objemu bioproduktů, přídatných látek a na kterou kontrolní orgán vydal osvědčení o biopotravině, označí výrobce biopotravin slovem „bio“ nevyklučuje-li to název biopotravin a také grafickým znakem a identifikačním kódem kontrolního orgánu (MZe, 2017_A).

3.2.5.3 Evropské BIO logo

Od 1. července 2010 jsou všechny bioprodukty a biopotravin vyrobené a balené v rámci Evropské unie povinně označené evropským BIO logem, kterou mohou použít i dovozci biopotravin do EU. Logo znázorňuje evropské hvězdy seskupené do tvaru listu na zeleném pozadí (MZe, 2017_A).

Obr. 2 Evropské BIO logo (www.eagri.cz)

3.2.6 Kategorie produkovaných biopotravin

V České republice jsou produkovány následující biopotravin, které lze jednoduše rozčlenit do těchto dvou skupin:

Biopotravin na bázi rostlinných surovin

- Čerstvé a sušené ovoce a zelenina, houby
- Ovocné a zeleninové šťávy
- Džemy, chutney a pomazánky
- Kompoty a zeleninové saláty

- Jedlé rostlinné oleje
- Víno révové a ovocné, pivo
- Cereálie, chléb, mouka a pekařské výrobky
- Med, mateří kašička, vosk

Biopotraviny na bázi živočišných surovin

- Maso, ryby, drůbež
- Mléko a mléčné výrobky

3.2.7 Trh s bioprodukty

Velikost trhu je závislá na počtu spotřebitelů a objemu jejich individuální a tím i celkové poptávky a současně i na velikosti a intenzitě nabídky (Moudrý a Prugar, 2001).

Jak je vidět v Tabulce 2, v roce 2014 dosáhl celkový obrat s biopotravinami českých producentů včetně vývozu přibližně 3,2 mld. Kč. Z toho spotřebitelé v České republice utratili za biopotraviny zhruba 2,02 mld. Kč, což představuje 3,9% meziroční nárůst.

Tab. 2 Základní ekonomické ukazatele trhu s biopotravinami

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkový obrat s biopotravinami včetně vývozu (mld. Kč)	x	0,84	1,39	1,95	1,98	2,10	2,24	2,40	2,72	3,19
Vývoz (mld. Kč)	x	0,08	0,10	0,15	0,37	0,51	0,57	0,62	0,77	1,17
Spotřeba biopotravin v ČR (mld. Kč)	0,51	0,76	1,29	1,80	1,61	1,60	1,67	1,78	1,95	2,02
Meziroční změna obratu biopotravin (%)	16	49	70	40	-10	-1	4,6	6,7	9,5	3,9
spotřebě potravin a nápojů (%)	0,18	0,35	0,55	0,75	0,65	0,63	0,65	0,66	0,71	0,72
Spotřeba na obyvatele a rok (Kč)	50	74	126	176	154	151	158	169	185	191
Podíl na dovozu na obratu biopotravin (%)	54	56	62	57	n.d.	46	60	60	57	49

Zdroj: Vlastní zpracování dle MZe (2015)

Vývoz biopotravin vzrostl na cca 1,17 mld. Kč a objem dovozu finálních biopotravin, které se na českém trhu prodaly prostřednictvím distributorů a maloobchodních řetězců, je odhadován na 750 mil. Kč, což představuje 43% podíl na maloobchodním obratu v ČR. Průměrná roční spotřeba na obyvatele zůstává pod hranicí 200 Kč.

3.2.7.1 Poptávka

Dle Moudrého (1997) poptávku po potravinách všeobecně ovlivňuje především výše příjmů, cen potravin respektive podíl výdajů za potraviny na rodinném rozpočtu, ale i stupeň samozásobení, stravovací zvyklosti, úroveň vzdělání a informovanosti a další faktory.

Struktura hlavních kategorií biopotravin v České republice je dlouhodobě stabilní. Dle Tab. 4 je největší zájem o „Ostatní zpracované potraviny,“ druhou příčku si udržuje kategorie „Mléko a mléčné výrobky“ a na třetím místě je „Ovoce a zelenina,“ kam od roku 2009 patří také ovocné a zeleninové šťávy.

Tab. 4 Podíl hlavních kategorií potravin na celkovém obratu biopotravin

Hlavní kategorie potravin	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	podíl kategorie potravin (%)									
Maso a masné výrobky	12	7,1	6,2	5,4	9,5	8,6	8,5	8,1	6,9	8,2
Ovoce a zelenina	3,5	3,0	5,4	6,2	10,8	10,8	13,6	13,7	16,1	13,7
Oleje a tuky	x	x	x	x	1,8	1,9	1,9	2,1	2,1	4,4
Mléko a mléčné výrobky	20,0	15,2	20,9	22,2	21,1	24,8	19,6	20,0	18,2	22,0
Mlýnské a škrobářské výrobky	5,5	7,1	6,0	5,9	6,3	8,4	9,7	10,4	11,7	8,2
Pekařské, cukrářské a jiné moučné výrobky	4,0	3,0	1,6	3,8	9,4	8,2	9,4	9,5	9,2	9,4
Ostatní zpracované výrobky	43,0	49,5	49,3	45,9	35,9	32,8	35,3	34,3	33,0	33,0
Nápoje	12,0	15,2	10,6	10,6	5,2	4,5	2,0	1,9	2,7	1,1

Zdroj: Vlastní zpracování dle MZe (2015)

3.2.7.2 Nabídka

Díky zvyšujícímu se počtu specializovaných bioprodejen a rozšíření sortimentu s označením „bio“ na pultech maloobchodních řetězců, neustále narůstá nabídka biopotravin v rámci maloobchodní sítě. Dle počtu míst jsou biopotraviny nejdostupnější v maloobchodních řetězcích a specializovaných prodejnách. Sortiment biopotravin na českém trhu je v porovnání s vyspělými zeměmi malý. V roce 2015 bylo vydáno celkem 1 686 certifikátů o původu bioproduktu a 430 certifikátů o původu biopotravin (KEZ, 2015).

3.2.7.3 Cena

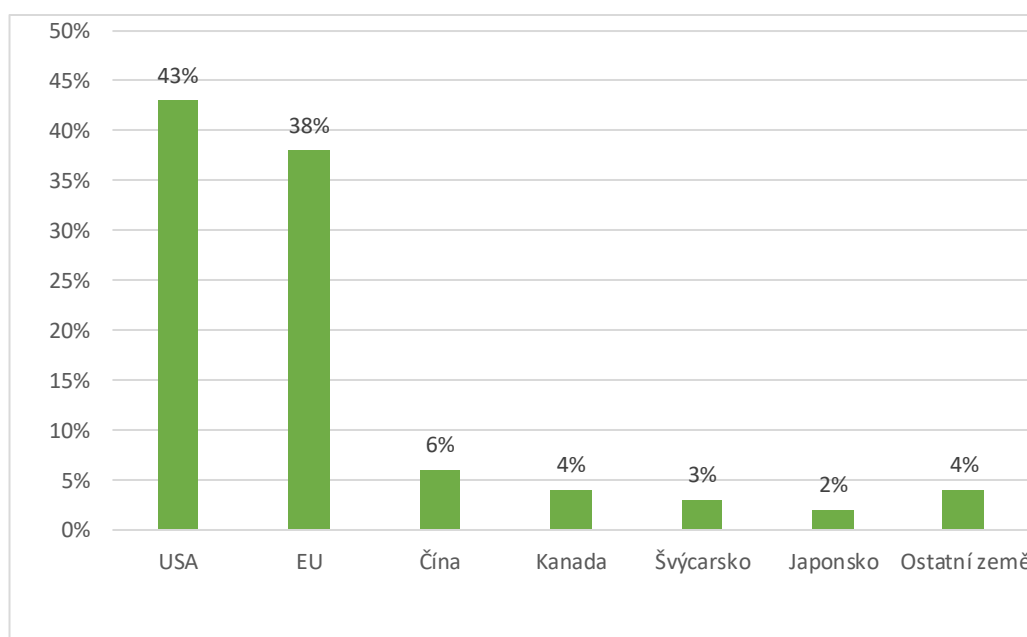
V České republice je cena biopotravin hlavním důvodem, který spotřebitele odrazuje od jejich koupě. Mezi lidmi je všeobecně zafixovaný poznatek, že produkty biologického zemědělství jsou výrazně dražší než konvenční produkty. V rámci své vlastní práce budu tuto informaci ověřovat.

Jak uvádí Václavík (2006), v ceně biopotravin je zahrnuta cena práce, kterou je nutno vynaložit na vypěstování a zpracování biopotravin, dále vysoká kvalita a chuť zdravější stravy, jejíž produkce je šetrnější k životnímu prostředí.

3.2.7.4 Mezinárodní srovnání

V roce 2014 dosáhl celosvětový trh s biopotravinami 80 mld. Dolarů a vykázal 11% meziroční nárůst. Z Obr. 3 je patrné, že největší podíl na světových trzích s biopotravinami má USA (43%), Evropská unie (38%), dále Čína (6%), Kanada (4%), Švýcarsko (3%) a Japonsko (2%). Zbýlá 4% tvoří ostatní země.

Obr. 3 Státy s největším podílem na světových trzích s biopotravinami

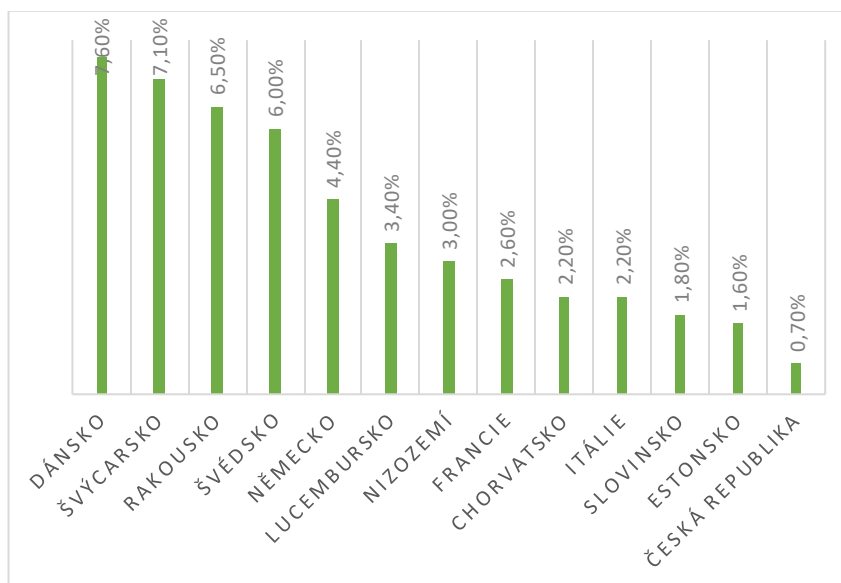

Zdroj: vlastní zpracování dle MZe (2015)

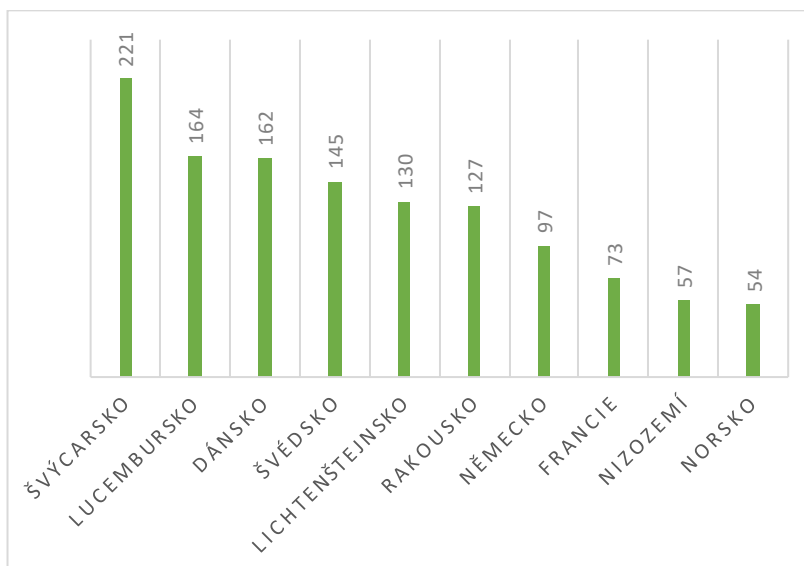
Z Obr. 4 lze vyčíst pořadí evropských zemí dle podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů. Již tradičně dosáhlo nejvyššího podílu Dánsko (7,6%), Švýcarsko (7,1%) a Rakousko (6,5%), ze zemí EU 13 pak Chorvatsko a Itálie (2,2%), Slovinsko (1,8%) a Estonsko (1,6%). Podíl spotřeby biopotravin v ČR se pohybuje okolo

0,7%. Nejvyšší roční spotřebu biopotravin na obyvatele mělo v roce 2014 opět Švýcarsko (221 EUR), následovalo Lucembursko (164 EUR) a Dánsko (162 EUR), viz Obr. 5. Naopak spotřebitelé z jižní, střední a východní Evropy za biopotraviny utrací nejméně. Z nových členských zemí EU je nejvyšší spotřeba biopotravin na obyvatele dosahována ve Slovinsku (27 EUR), Chorvatsku (23 EUR) a Estonsku (17 EUR). ČR drží čtvrtou pozici s hodnotou okolo 7 EUR.

Obr. 4 Evropské země dle podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin (%), 2014

Obr. 5 Nejvyšší roční spotřeba biopotravin na obyvatele (EUR), 2014

Zdroj: Vlastní zpracování dle MZe (2015)

4 MATERIÁL A METODY

4.1 Zpracovaný stav ekologického zemědělství a výroby biopotravin v Kraji Vysočina

4.1.1 Stav ekologického zemědělství a výroby biopotravin v Kraji Vysočina

Ke zjištění stavu ekologického zemědělství a výroby biopotravin v Kraji Vysočina byl použit Registr ekologických podnikatelů, dostupný na stránkách ministerstva zemědělství: www.eagri.cz, v sekci ekologického zemědělství. Výsledky byly zpracovány k 31. 3. 2017. Jedná se o uzavřené 1. čtvrtletí, tudíž jsou tato data nejaktuálnější.

Získané údaje ze souboru MS Excel byly filtrovány a tím byla získána data pro vyřídění jednotlivých subjektů. Dále byly údaje zpracovány v programu Microsoft Office 2016 a rozděleny dle činností. Pro větší přehlednost byly vytvořeny grafy dle činností, obsahující název subjektu a detail jeho činnosti.

4.2 Zpracovaný nabízený sortiment a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou

4.1.2 Nabízený sortiment a dostupnost biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou

Údaje o nabízeném sortimentu, dostupnosti a cenách biopotravin byly zjišťovány v 6 kamenných prodejnách ve Žďáru nad Sázavou, zastoupených třemi řetězci maloobchodů a třemi specializovanými prodejny. Materiál jsem tedy získal průzkumem těchto prodejen, z nichž každá v různé míře biopotravin nabízí.

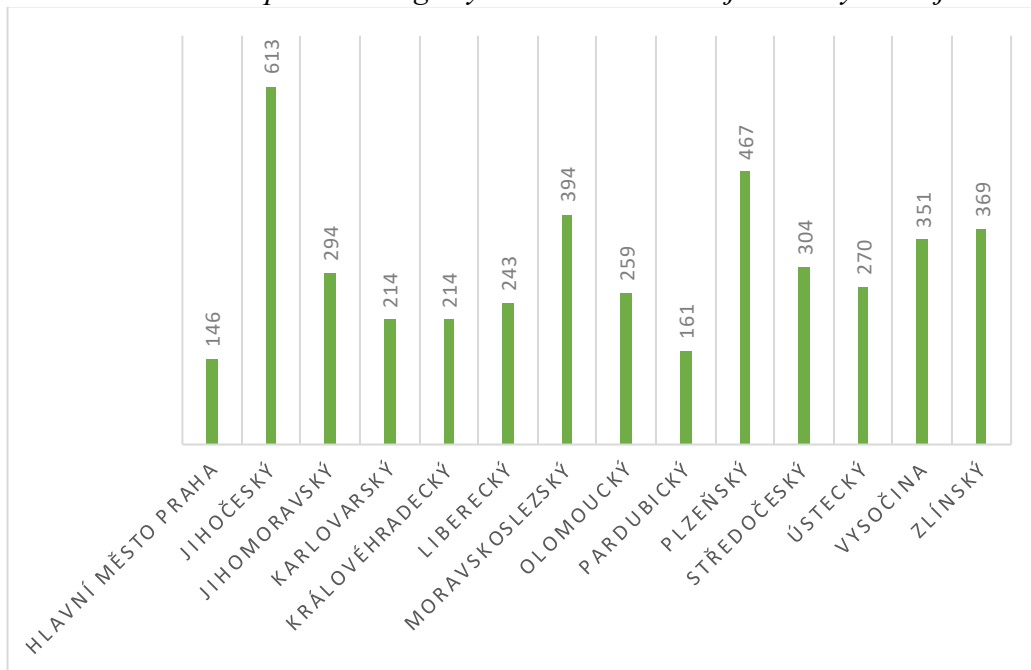
Ze získaných údajů jsou zpracované výstupy ve formě tabulek a grafů, které obsahují porovnání sortimentu a cen biopotravin v uvedených prodejnách, stejně tak jsou porovnávány s výrobky z konvenční produkce.

5 VÝSLEDKY A DISKUSE

5.1 Ekologicky hospodařící podnikatelé v kraji Vysočina

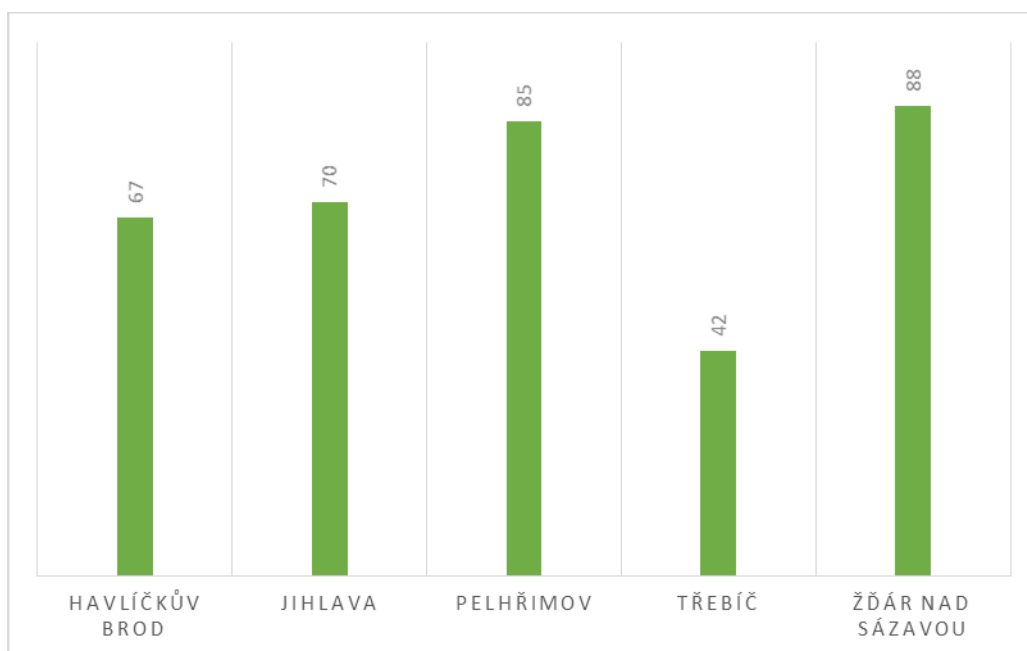
V celorepublikovém porovnání, co do počtu ekologických zemědělců, obsazuje Kraj Vysočina pátou příčku s 351 podnikateli, kteří jsou pod Ministerstvem zemědělství registrováni jako ekologičtí zemědělci. Na Obr. 6 jsou uvedeny počty ekologických zemědělců v jednotlivých krajích ČR. Na Obr. 7 jsou dále uvedeny počty ekologických podnikatelů dle jednotlivých regionů (bývalých okresů) Kraje Vysočina.

Obr. 6 Srovnání počtu ekologických zemědělců mezi jednotlivými kraji ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle KEZ (2017)

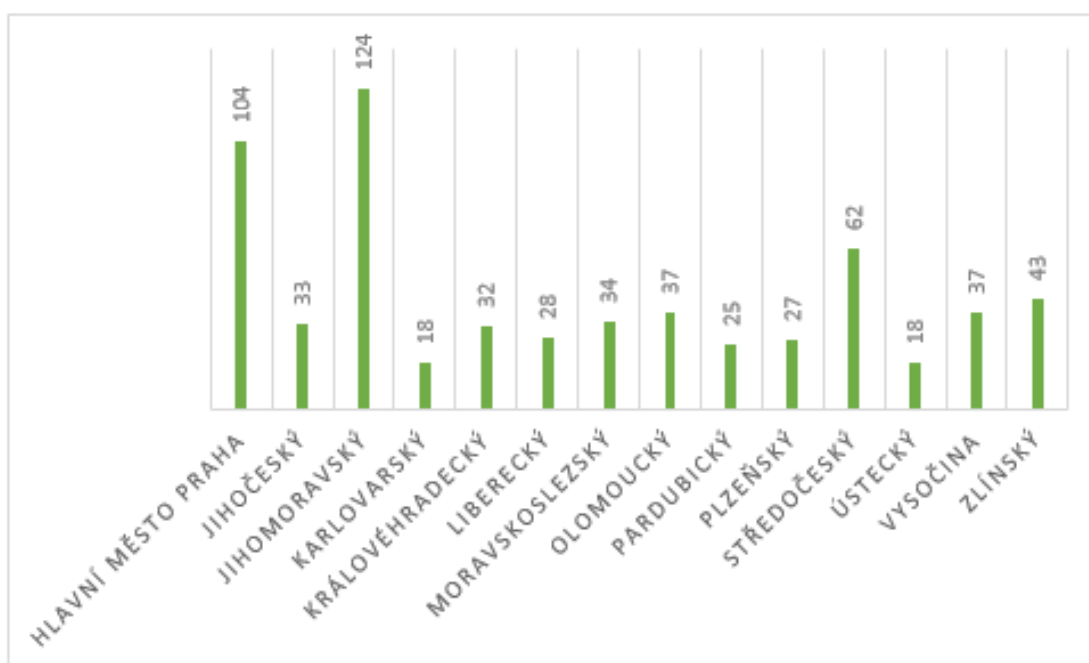
Obr. 7 Srovnání počtu ekologických zemědělců mezi jednotlivými regiony Kraje Vysočina

Zdroj: Vlastní zpracování dle KEZ (2017)

5.2 Výrobci biopotravin v kraji Vysočina

Obr. 8 Srovnání počtu výrobců biopotravin mezi jednotlivými kraji ČR

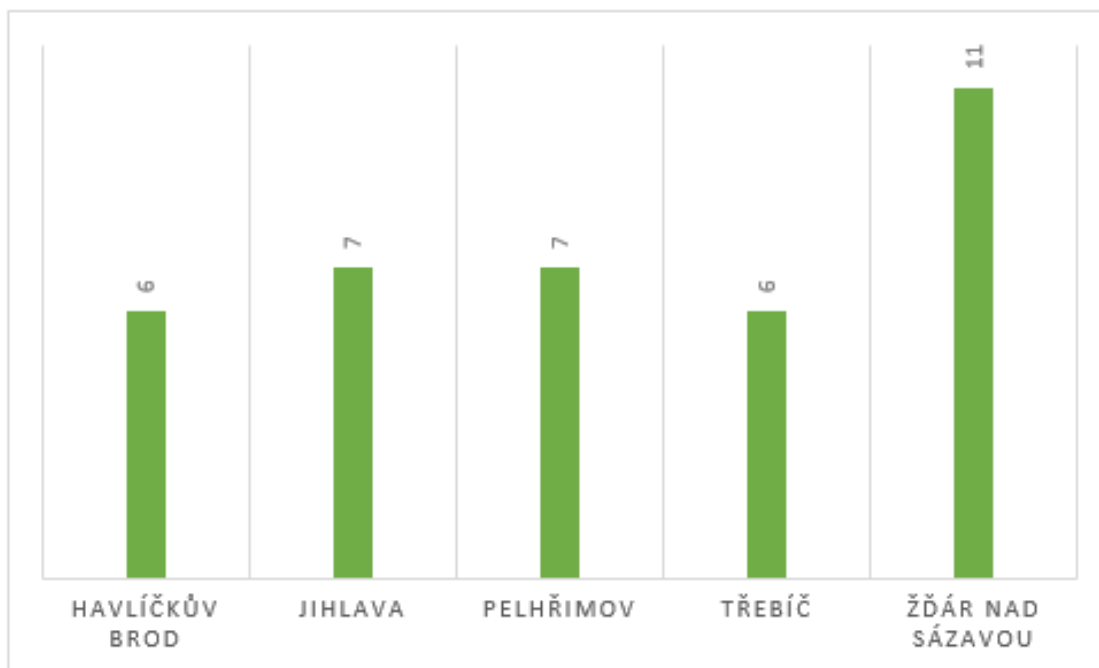

Zdroj: Vlastní zpracování dle KEZ (2017)

Z celkového počtu 622 certifikovaných výrobců biopotravin v ČR jich připadá na Kraj Vysočina celkem 37. V grafu 8 uvádím počty výrobců všech krajů ČR, na následujícím potom rozpad hodnot Kraje Vysočina na jednotlivé regiony.

Obr. 9 Srovnání počtu výrobců biopotravin mezi jednotlivými regiony Kraje Vysočina

Zdroj: Vlastní zpracování dle KEZ (2017)

5.2.1 Vybraní výrobci biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou

S pomocí Registru ekologických podnikatelů, umístěným na webových stránkách Ministerstva zemědělství a webových stránek jednotlivých společností jsem vypracoval stručnou charakteristiku čtyř výrobců biopotravin z jedenácti působících v regionu Žďár nad Sázavou.

Agro – Měřín, obchodní společnost, s.r.o.

Zárybník 516, 594 42 Měřín

Masný závod v Měříně tradičně zpracovává výhradně tuzemské hovězí a vepřové maso převážně z chovů skupiny AGROMĚŘÍN. Hlavní část sortimentu představují bouraná hovězí a vepřová masa a masné výrobky. Distribuce probíhá prostřednictvím vlastní sítě prodejen RYNEK nebo menších regionálních řetězců.

Společnost je od roku 2002 certifikovaným výrobcem biopotravin a spadá pod kontrolu KEZ o.p.s.

Mezi certifikované biopotraviny tohoto podniku patří například: Hovězí plec, Hovězí klížka, Hovězí svičková, Telecí srdce, Telecí játra aj., se statutem BIO.

POEX Velké Meziříčí, a.s.

Třebíčská 384, 594 01 Velké Meziříčí

Firma se od svého vzniku v roce 1993 zabývá především výrobou extrudovaných snacksů a cereálních výrobků, balením suchých plodů a dražováním.

Obchodní aktivity jsou zaměřeny převážně na velké obchodní řetězce, maloobchodní prodej a v neposlední řadě na výrobní spolupráci s významnými výrobci potravin v České republice.

Společnost je od roku 2004 certifikovaným výrobcem biopotravin a spadá pod kontrolu KEZ o.p.s.

Mezi certifikované biopotraviny tohoto podniku patří například: Bio meruňky sušené, Bio mandle – jádra, Bio cukr třtinový, Bio fazole Adzuki, Extrudované hvězdičky, Křehký plátek kukuřičný aj.

NOMINAL CZ OBCHODNÍ, s.r.o.

Vídeň 6, 594 01 Vídeň

Společnost působící na českém trhu přes 20 let se zaměřuje na výrobu bezpečných potravin jako cereální kaše a speciální směsi na chleba a těsta. Distribuce potravin probíhá prostřednictvím husté sítě prodejen zaměřených na zdravou a bezpečnou výživu po celé České republice.

Společnost je od roku 2016 certifikovaným výrobcem biopotravin a spadá pod kontrolu KEZ o.p.s.

Certifikovanou biopotravinou tohoto podniku je BIO špalda loupaná.

LACRUM Velké Meziříčí, s.r.o.

Hornoměstská 383, 594 01 Velké Meziříčí

Mlékárenský závod, patřící do skupiny AGROMĚŘÍN je typickým představitelem regionálního zpracovatele syrového kravského mléka, které pochází především z oblasti Vysočiny. Hlavním výrobním zaměřením závodu jsou přírodní polotvrdé a tvrdé sýry eidamského a ementálského typu, čerstvé máslo a tvarohy. Distribuce potravin probíhá prostřednictvím vybraných obchodních sítí a prodejen RYNEK.

Společnost je od roku 2015 certifikovaným výrobcem biopotravin a spadá pod kontrolu KEZ o.p.s.

Mezi certifikované biopotraviny tohoto podniku patří například: Bio máslo, Bio eidam 30%, Bio eidam salámový sýr 40%, Bio Pernštejn 45%, Bio Gouda 48% aj.

5.3 Porovnání cen biopotravin dle obchodních sítí

V této kapitole se zaměřím na porovnání cen biopotravin ve vybraných obchodních řetězcích (Tab. 4 a 5) a také srovnání cen běžných potravin s biopotravinami (Obr. 8). Vybral jsem obchodní řetězce, které v době provádění průzkumu nabízely biopotraviny v rámci svého sortimentu. Doplnil jsem je o specializované prodejny zaměřené na zdravou výživu a biopotraviny. Do porovnání jsem vybíral srovnatelné produkty o stejné hmotnosti.

5.3.1 Ceny biopotravin ve vybraných specializovaných prodejnách

Průzkum sortimentu jsem realizoval v jediných třech specializovaných prodejnách, které nabízejí biopotraviny ve Žďáru nad Sázavou. V roce 2013 zde byla otevřena prodejna GRUNT, nabízející biopotraviny z regionálních farem, která kvůli slabé kupní síle obyvatel regionu, i malému povědomí o biopotravinách, o dva roky později ukončila svoji činnost.

TOP VITAL

Náměstí Republiky 286, 591 01 Žďár nad Sázavou

Prodejna umístěná přímo na žďárském náměstí funguje již čtvrtým rokem. Svým zákazníkům nabízí široký sortiment zdravých potravin (většina v BIO kvalitě), čítající přes 3 000 položek. Návštěva této prodejny byla opravdu příjemná díky logickému rozčlenění zboží a především nadšenému a ochotnému personálu, který se v problematice biopotravin výborně orientuje. Biopotraviny je možno objednat také přes e-shop prodejny.

ZDRAVĚNKA MIX

Nádražní 2186, 591 01 Žďár nad Sázavou

Prodejna s více než patnáctiletou tradicí ve městě se nachází v blízkosti vlakového a autobusového nádraží. Široký sortiment racionální a bezlepkové stravy, koření, čajů a biokosmetiky je doplněn o zdravotnické potřeby a oděvy. Uspořádání zboží bylo i zde velmi přehledné, prodejna však nabízí velmi omezené množství biopotravin, proto jsem ji nezařadil do porovnání.

DM DROGERIE

Brněnská 1148, 591 01 Žďár nad Sázavou

Vzhledem k rozmanité nabídce biopotravin a nápojů jsem do specializovaných prodejen zařadil i tuto drogerii, jejíž hlavní zaměření je na drogistické výrobky a kosmetiku.

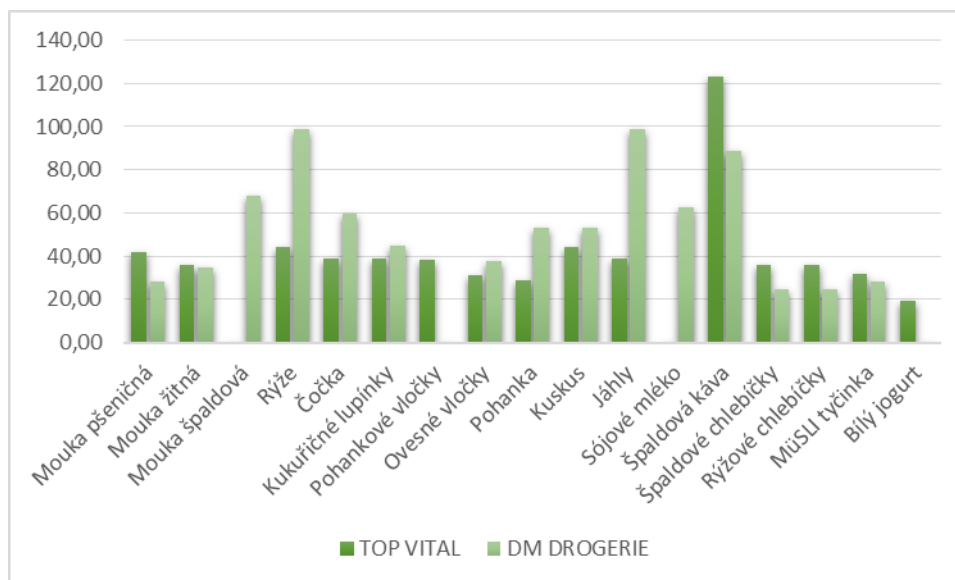
Pro biopotraviny jsou v drogerii vyčleněny dva samostatné regály.

Tab. 4 Ceny vybraných biopotravin ve specializovaných prodejnách (Kč)

BIOPOTRAVINA	TOP VITAL	DM DROGERIE
Mouka pšeničná	42,00	27,90
Mouka žitná	36,00	34,90
Mouka špaldová	x	67,90
Rýže	44,00	99,00
Čočka	39,00	59,90
Kukuřičné lupínky	39,00	44,90
Pohankové vločky	38,00	x
Ovesné vločky	31,00	37,90
Pohanka	29,00	52,90
Kuskus	44,00	52,90
Jáhly	39,00	99,00
Sójové mléko	x	62,90
Špaldová káva	193,00	89,00
Špaldové chlebičky	36,00	24,90
Rýžové chlebičky	36,00	24,90
MÜSLI tyčinka	32,00	27,90
Vejte	x	x
Máslo	x	x
Mléko	x	x
Bílý jogurt	19,00	x

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 10 Ceny vybraných biopotravin ve specializovaných prodejnách (Kč)

Zdroj: Vlastní zpracování

Z nasbíraných dat je patrné, že se obě prodejny zaměřují v rámci biopotravin převážně na trvanlivé potraviny. Co se ceny týče, záleží zde na každé jednotlivé potravine a nelze jasně stanovit, kde můžeme nakoupit levněji. Osobně bych však preferoval

prodejnu TOP VITAL, která je zaměřena čistě na zdravé a bio potraviny a zkušený personál mi zde ochotně poradí, což mi v DM DROGERII, vzhledem k jejímu primárnímu zaměření, chybělo.

5.3.2 Ceny biopotravin v maloobchodních řetězcích

Průzkum cen biopotravin jsem provedl i v běžných prodejnách maloobchodních řetězců, které jsou ve Žďáru nad Sázavou dostupné. Níže uvádím stručnou charakteristiku prodejen a jejich nabídku biopotravin. Prodejny společností LIDL a PENNY MARKET jsem do porovnání nakonec nezařadil, protože každá nabízejí max. 4 biopotraviny, které jsem sledoval, což není dostačující.

ALBERT HYPERMARKET

Strojírenská 2244, 591 01 Žďár nad Sázavou

Tento hypermarket nabízí některé biopotraviny pod vlastní značkou ALBERT BIO. Biopotraviny jsou rozmístěné jak mezi konvenčním zbožím, tak zde mají svůj speciální koutek převážně se sušenými produkty vlastní značky. Mléko a mléčné výrobky jsou umístěny spolu s konvenčními výrobky v chladicích boxech.

KAUFLAND

Nádražní 2376, 591 01 Žďár nad Sázavou

V této prodejně se mi biopotraviny hledaly velmi obtížně. Nejsou zde totiž shromážděny na jednom místě, ale jsou rozmístěny mezi standartním zbožím bez jakéhokoliv speciálního označení. Sortiment je však na dobré úrovni, a až na dvě položky, jsem zde našel vše, co jsem hledal.

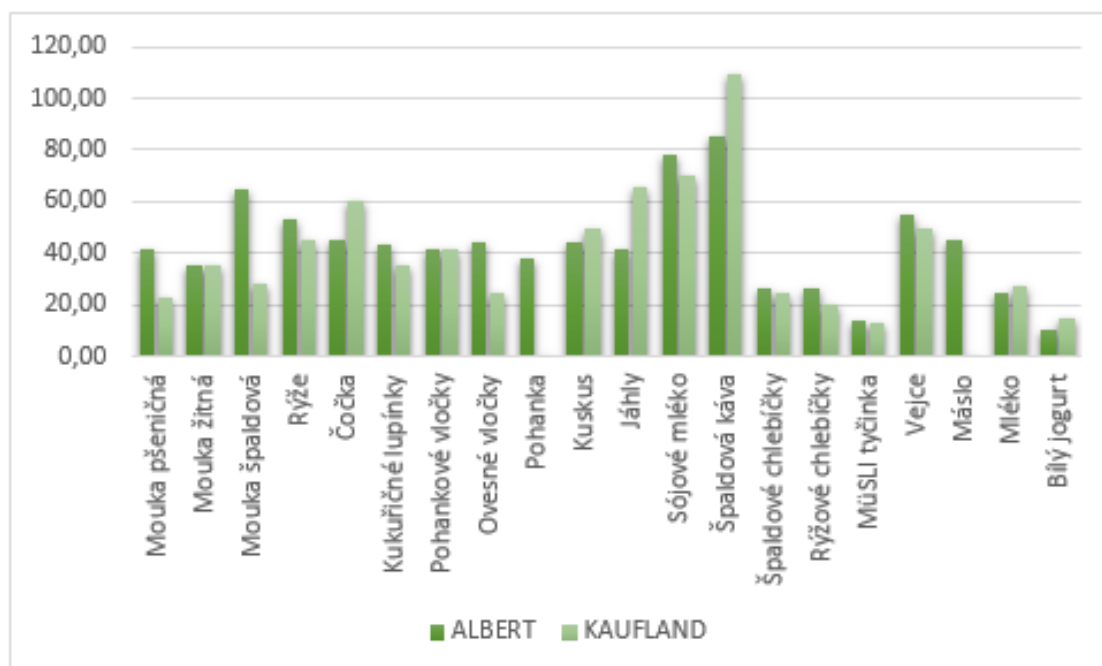
V následující tabulce uvádím ceny sledovaných potravin.

Tab. 5 Ceny vybraných biopotravin v maloobchodní síti (Kč)

BIOPOTRAVINA	ALBERT	KAUFLAND
Mouka pšeničná	41,90	22,90
Mouka žitná	34,90	34,90
Mouka špaldová	64,90	27,90
Rýže	52,90	44,90
Čočka	44,90	59,90
Kukuřičné lupínky	42,90	34,90
Pohankové vločky	41,90	41,90
Ovesné vločky	43,90	24,90
Pohanka	37,90	x
Kuskus	43,90	49,90
Jáhly	41,90	65,90
Sójové mléko	77,90	69,90
Špaldová káva	84,90	109,00
Špaldové chlebičky	26,50	24,90
Rýžové chlebičky	26,50	19,90
MÜSLI tyčinka	13,90	12,90
Vejsce	54,90	49,90
Máslo	44,90	x
Mléko	24,90	26,90
Bílý jogurt	9,90	14,90

Zdroj: Vlastní zpracování

Obr. 11 Ceny vybraných biopotravin v maloobchodní síti (Kč)

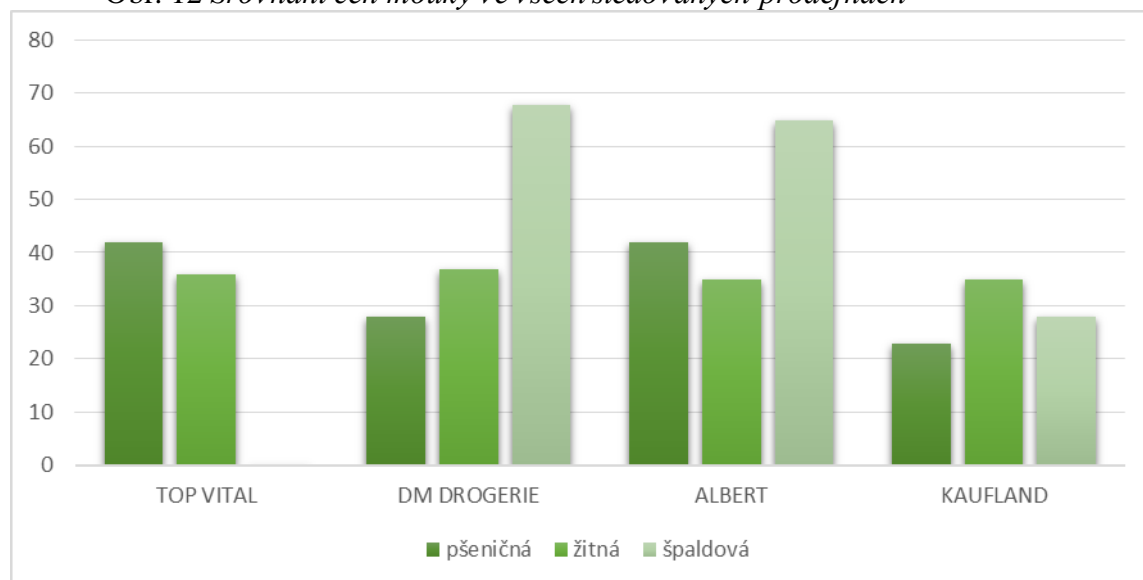
Zdroj: Vlastní zpracování

Jak vyplývá z grafu, ceny biopotravin v těchto dvou řetězcích se drží na podobné úrovni, o něco málo levněji vychází potom Kaufland. Pokud bych se jako spotřebitel měl rozhodnout, kde pravidelně biopotraviny nakupovat, rozhodně bych si raději připlatil a vybral Albert, kde mám všechny biopotraviny na jednom místě a přehledně seřazeny.

5.3.3 Srovnání cen jednotlivých biopotravin

V této kapitole srovnávám ceny vybraných biopotravin a také ceny v maloobchodním řetězci a specializované prodejně.

Obr. 12 Srovnání cen mouky ve všech sledovaných prodejnách

Zdroj: Vlastní zpracování

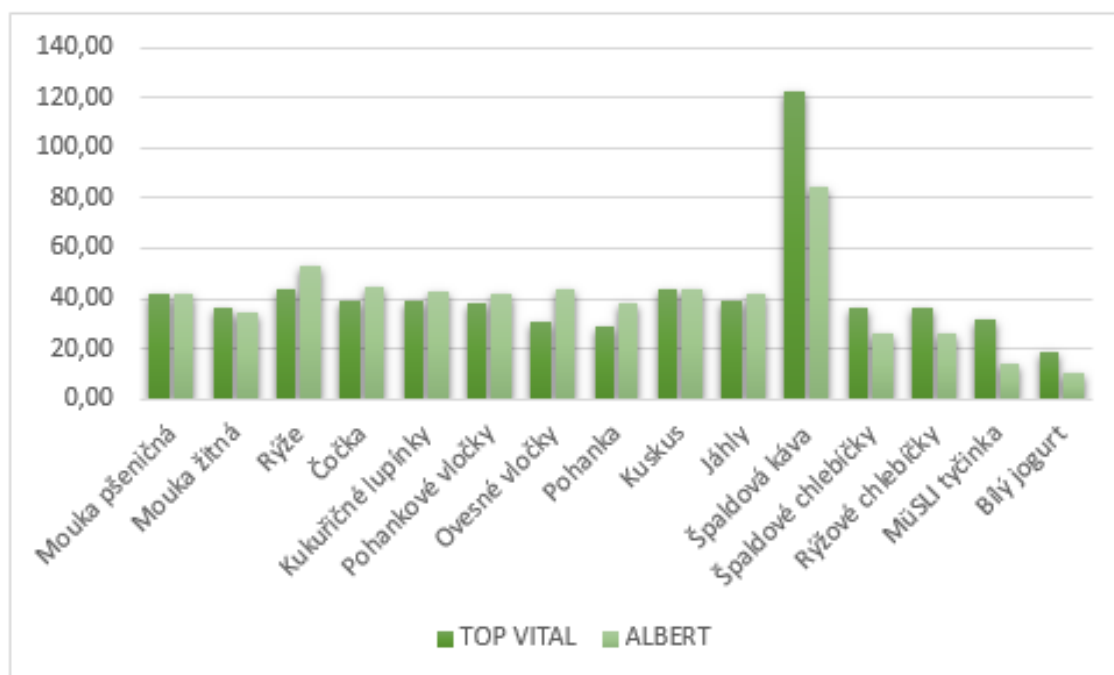
V prvních třech prodejnách platí, že cena pšeničné a žitné mouky se drží na podobné úrovni, zatímco mouka špaldová jejich cenu převyšuje téměř dvojnásobně, což je vzhledem k náročnějšímu výrobnímu procesu logické. Naprosto rozdílné jsou potom ceny v Kauflandu, který je oproti ostatním prodejnám již na první pohled nejlevnější nehledě na druh mouky, a navíc zde platí, že nejvíce zaplatíme za mouku žitnou, špaldová vychází levněji.

Špaldová mouka v BIO kvalitě nebyla dostupná v prodejně TOP VITAL.

V následujícím grafu srovnávám ceny biopotravin, dostupných v prodejně TOP VITAL (zástupce specializovaných prodejen) a ALBERT (za maloobchodní řetězce).

Obr. 13 Srovnání cen biopotravin ve specializované prodejně a maloobchodě

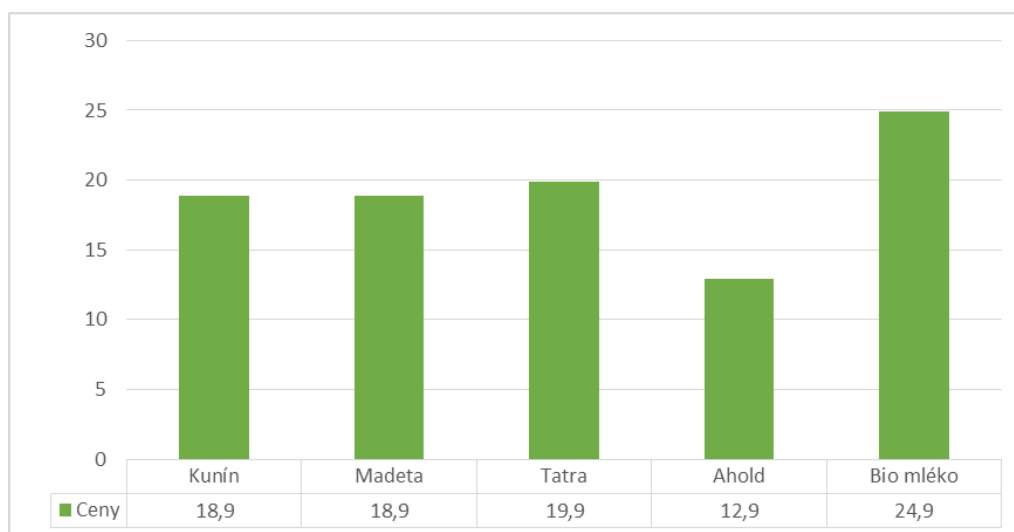

Zdroj: Vlastní zpracování

Obě prodejny jsem si vybral díky širokému sortimentu a jak je vidět, ceny biopotravin jsou zde na velmi podobné úrovni. Vysvětlení vidím jednoduše v konkurenceschopnosti malé prodejny, která potřebuje ceny držet na minimálně stejné úrovni jako velké obchodní řetězce, kde lidé všeobecně nakupují častěji kvůli většímu výběru a dostupnějším cenám.

Na Obr. 14 srovnávám ceny mléka, dostupného v prodejně ALBERT. Ceny konvenčních výrobků se drží na stejné úrovni s výjimkou mléka vyráběného společností Ahold, která je zároveň majitelem maloobchodní sítě Albert, a proto si může dovolit prodávat své výrobky za výrazně nižší cenu. Biomléko zde pořídíme zhruba o 5 Kč draže.

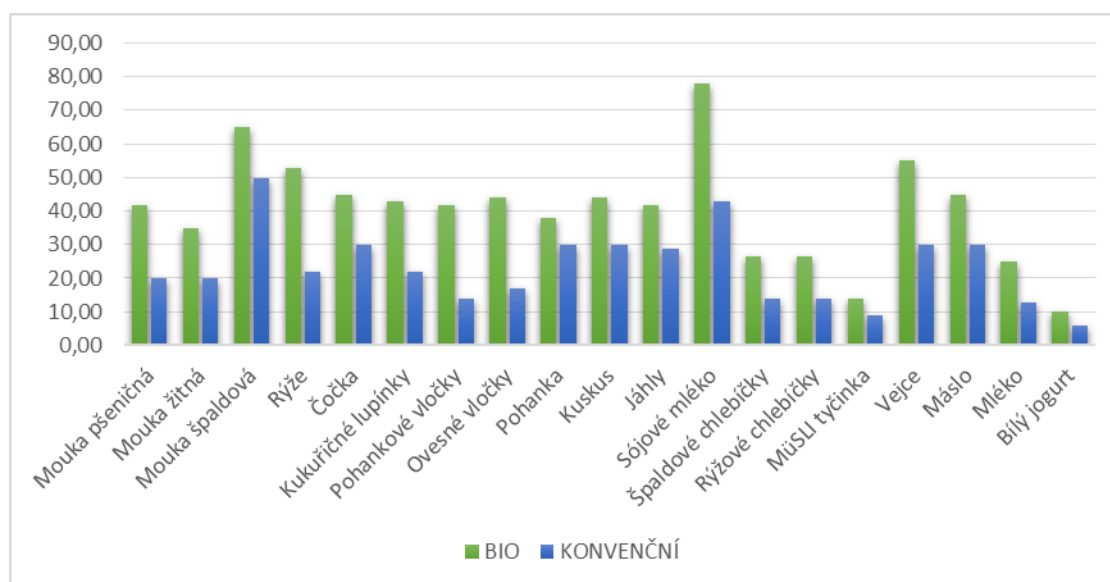
Obr. 14 Srovnání cen mléka a biomléka v maloobchodním řetězci Albert

Zdroj: Vlastní zpracování

V posledním Obr. 15 jsem zpracoval ceny běžných potravin a biopotravin v prodejně Albert. Jak můžeme vidět, ceny biopotravin stále převyšují ty běžné, což je z hlediska cenotvorby, vzhledem k vyšší náročnosti na pěstování a zpracování, logické. Na druhou stranu, je to dle mého názoru důvodem, proč lidé stále raději volí potraviny z konvenčního zemědělství.

Obr. 15 Srovnání cen běžných potravin a biopotravin

Zdroj: Vlastní zpracování

V posledním grafu jsem zpracoval ceny běžných potravin a biopotravin v prodejně Albert. Jak můžeme vidět, ceny biopotravin stále převyšují ty běžné, což je z hlediska cenotvorby, vzhledem k vyšší náročnosti na pěstování a zpracování, logické. Na druhou stranu, je to dle mého názoru důvodem, proč lidé stále raději volí potraviny z konvenčního zemědělství.

5.4 Diskuse

Výsledky průzkumu sortimentu a dostupnosti biopotravin v regionu Žďár nad Sázavou byly porovnány s výsledky diplomové práce, jejíž autorkou je Bc. Petra Kaštánková.

Kaštánková zpracovává stav situace na trhu biopotravin v regionu Vysočina v roce 2013. Dle získaných údajů lze stanovit, že se situace za poslední čtyři roky nijak výrazně nezměnila a sortiment, dostupnost i poptávka po biopotravinách zůstává na stejné úrovni.

Kaštánková dospěla k závěru, že nejširší sortiment biopotravin nabízejí hlavně maloobchodní řetězce, kde je lidé nejčastěji nakupují, protože jim nabízejí široký výběr jak biopotravin, od mléčných výrobků, ovoce, zeleniny, až po maso a masné výrobky, tak potravin z konvenční produkce. Zjistila také, že obyvatelé zkoumaného regionu poptávají potraviny z české produkce, avšak nevyžadují je v biokvalitě, především kvůli vyšší ceně.

6 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo prostudovat vědeckou a odbornou literaturu a vytvořit literární přehled o oblasti ekologického zemědělství a biopotravinách, se zaměřením na specifika jejich produkce, hlavní kategorie vyráběných biopotravin a aktuální situaci na trhu s potravinami vyráběnými v biokvalitě. Dále byla zpracovaná praktická část, která se zaměřuje na přehled ekologických producentů v Kraji Vysočina, detailněji v regionu Žďár nad Sázavou, na základě veřejně dostupných dat z REP – registru ekologických podnikatelů. Praktická část obsahuje také zmapování nabízeného sortimentu biopotravin ve vybraných prodejnách regionu a jejich cenové porovnání s potravinami z konvenční produkce.

Na základě těchto zdrojů bylo zjištěno, že v regionu Žďár nad Sázavou jsou prodejní místa biopotravin zastoupena pouze velkými a známými řetězci maloobchodů a specializovaných prodejen, které nabízejí především trvanlivé a sušené biopotraviny. Soukromý obchod, zaměřený na prodej biopotravin, by se v tomto regionu neuzivil, na rozdíl od zmiňovaných prodejen, za kterými stojí ekonomicky stabilní společnosti, a které nabízejí i cenově dostupnější konvenční potraviny. Ty jsou, dle výsledků šetření, v průměru dražší i o desítky procent, což je důvodem, proč si v tomto ekonomicky slabším regionu biopotraviny prozatím nenašly své místo.

Pozitivní zjištěním je potom fakt, že místní lidé jsou již zvyklí poptávat čerstvé potraviny jako ovoce, zeleninu, maso a masné výrobky, mléko a mléčné výrobky z kvalitní české produkce. Nejsou ovšem ochotní připlatit si za biokvalitu.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ

Kaštánková (2013)

KAŠTÁNKOVÁ, Bc. Petra. *Distribuce biopotravin v kraji Vysočina a jejich původ*. Brno, 2013. Diplomová práce. Mendelova univerzita v Brně. Vedoucí práce Ing. Soňa Dušková, Ph.D.

Moudrý (1997)

MOUDRÝ, Jan. *Bioprodukty*. Praha: Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1997. Ekologie (hnědá ř.). ISBN 80-7105-138-1.

Moudrý a Prugar (2001)

MOUDRÝ, Jan a Jaroslav PRUGAR. *Kvalita, zpracování a odbyt bioproduktů*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta, 2001. ISBN 80-704-0526-0.

Petr a Dlouhý (1992)

PETR, Jiří a Josef DLOUHÝ. *Ekologické zemědělství*. Praha: Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992. ISBN 8020902333.

Šarapatka a Urban (2006)

ŠARAPATKA, Bořivoj a Jiří URBAN. *Ekologické zemědělství v praxi*. Šumperk: PRO-BIO, 2006. ISBN 80-87080-00-9.

Václavík (2006)

VÁCLAVÍK, Tomáš. *Biopotraviny a jejich prodej v maloobchodě*. Praha: Ministerstvo zemědělství České republiky, 2006. ISBN 8070844833.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

KEZ (2015)

Výroční zpráva KEZ o.p.s. za rok 2015 [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: http://www.kez.cz/sites/default/files/dokumenty/VZ_2015.pdf

MZE (2010)

Počet ekologických zemědělců roste [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/513472/Roc_enka_EZ_2015_www_komplet.pdf

MZE (2015)

Ročenka ekologického zemědělství 2015 [online]. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/513472/Roc_enka_EZ_2015_www_komplet.pdf

MZE (2017)_A

Biopotraviny [online]. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi>

MZE (2017)_B

Biopotraviny [online]. [cit. 2017-04-09]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/zemedelstvi/ekologicke-zemedelstvi/biopotraviny/>

REP (2017)

Registr ekologických podnikatelů [online]. [cit. 2017-04-16]. Dostupné z:
<http://eagri.cz/public/app/eagriapp/EKO/Prehled/>

8 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 *Grafický znak bioproduktů a biopotravin*

Obr. 2 *Evropské BIO logo*

Obr. 3 *Státy s největším podílem na světových trzích s biopotravinami*

Obr. 4 *Evropské země dle podílu biopotravin na celkové spotřebě potravin a nápojů (%)*, 2014

Obr. 5 *Nejvyšší roční spotřeba biopotravin na obyvatele (EUR)*, 2014

Obr. 6 *Srovnání počtu ekologických zemědělců mezi jednotlivými kraji ČR*

Obr. 7 *Srovnání počtu ekologických zemědělců mezi jednotlivými regiony Kraje Vysočina*

Obr. 8 *Srovnání počtu výrobců biopotravin mezi jednotlivými kraji ČR*

Obr. 9 *Srovnání počtu výrobců biopotravin mezi jednotlivými regiony Kraje Vysočina*

Obr. 10 *Ceny vybraných biopotravin ve specializovaných prodejnách (Kč)*

Obr. 11 *Ceny vybraných biopotravin v maloobchodní síti (Kč)*

Obr. 12 *Srovnání cen mouky ve všech sledovaných prodejnách*

Obr. 13 *Srovnání cen biopotravin ve specializované prodejně a maloobchodě*

Obr. 14 *Srovnání cen mléka a biomléka v maloobchodním řetězci Albert*

Obr. 14 *Srovnání cen mléka a biomléka v maloobchodním řetězci Albert*